

Борис Колар

За виното, козите и други заблуди

Стр. 11

При вида на осветената маса малкият Ерван изпусна меката ръка на епископа. Не чуваше врявата на кухненския майстор, нито дори уплашеното дишане на готвачите, които тичаха от тенджера до тенджера с тави горещи въглени. За момент Ерван се спря пред красотата на подредената маса и остави невинната бяла светлина да го залее. Осветяваха го сноповете на същите небесни лъчи, които се разливаха по гърдите на яребиците, подредени около дробчета на млади дропли, езичетата на есенните черешарки и зимните копринарки. С вдигната глава, леко наклонена встрани, така че белите му къдрици падаха на раменете му, с разтворените ноздри на още детския си нос, възторжен като божи дегустатор, пристъпи към масата. Осветен и ангелски красив изчака там, така че блаженостите на миризмите да надградят още по-хубавите вкусове. При вида на момчето епископ Николаз можеше само тихо да изстене, че божията благост е така благосклонна към него. Хапеше устните си, за да не развали божествената сцена. Викаше без глас, полудял от необуздани чувства. Не се опитваше да ги потисне, само ги остави греховно да пълзят по стомаха и вдървените си крака, докато те прасяха и пареха слабните му.

Стр. 32

- Проклет бъди, Ерван от Плугускант! И за вечни времена да бъде проклет градът Авиньон – съскаше като змия или разгневен женски рис – ти, който затръшна след себе си тежките църковни врата, не си мисли, че ще ми се измъкнеш. Нито ти, нито семето ти. Ще страдаш, защото взе окаения ми живот, ще страдаш, защото ще изгубиш най-голямото си богатство. Богатството, което ти беше обещано и което чакаш, защото мислиш, че е твое. Ще го гледаш, ще го държиш в ръцете си, а нищо няма да ти остане от него. На ненаситното ти сладострастие са равни само още суетата и алчността на този град, който под претекста на обет на светец гради мост през тази река, през моя студен гроб. Знайте, вие грешни лешояди, камък на камък няма вече да остане, тук в края на моето погубване. Проклет бъди, Ерван от Плугускант, ти и...

Палачът спусна въжето и тежката клетка изчезна в реката, още преди уплашеният епископ да успее да отвори уста и да направи каквото и да било. Той бе обзет от слабост. Смъртна пот изби върху челото му, така че едва се хвана за зиданата ограда на моста. Нито измоли отче наш за грешната душа, нито помоли за опрощението ѝ. Хората видяха как големият праведник се спъна в носилката. – Отнесете ме оттук. Какво чакате? Тръгвайте! Носете ме в избата – чуваше се стенанието на изплашения господар.

Стр. 41 – 42

- Аржур, опитай какво има в мяха, да разберем защо нашият драг гост го пренася толкова трудно по света – посочи тя с глас, в който епископът за свой голям ужас усети как самият Дявол се присмива на клетата му съдба. Затова незабавно му подаде мяха, нали Аргантловен знаеше за неговата беда, още преди тя да му се случи.

- Козя пикня – равнодушно каза Аржур и изпусна отвратителното вино – но не твърде добра.

Друидката сръчно избегна мяха с виното, да не я опръска и капка от тази проклета напитка. После изгони младежа, и за голяма беда на вече толкова измръзналата свита на епископа, го изля върху огъня около долмена.

- Скъпи мой Ерван, в дълбоко благо си затънал, с лоши грижи си се натоварил. Виждам, че гърбът ти се превива в мъки. Нишката, изплетена от тщеславното сладострастие и безмерното чревоугодничество, която връзва душата към тялото ти, е много изтъняла. Вече изобщо не вярваш, че още е далеч денят, когато тя ще се скъса и ще изпусне душата ти в небето, докато месото и сланините ти се разложат и изгният в черната земя. Какво ще правиш сега, изгубени нещастнико, сега, когато вече нямаш с какво да радваш сетивата си, които така жадуват добрини? Вещицата се възползва от твоето вино и от най-големите и най-хубавите лозя в християнския свят. И, колко неудобно, взел си ѝ и живота. Къде ще се скриеш, когато в буретата си вместо благородна амброзия, напитката на старите и новите богове, имаш само една козя...

Стр. 116 – 117

В следващия момент Лисандри забеляза по пътя двама покорни селяни, баща и син, които с потни лица бутаха ръчна количка. Миналата реколта беше слаба, затова хамбарът беше празен още преди жътва. Молеха за няколко мерника жито, за да могат да напълнят нощвите в хамбара поне до половината. Лисандри препусна с коня, махайки с камшика и им викаше веднага да се махнат от пътя, понеже идва важна процесия на патриарха. Горките сиромаси избутаха в страх количката от пътя. Бавното колело, което дотогава се държеше на слабо смазаната ос, доби скорост надолу по склона и се търкулна по хълма. Но само до първия по-голям камък, там количката подскочи и се преобърна. Случка, заради която нещастните селяни извиваха ръце и се запускаха по камъните, за да съберат поне няколко шепи разсипана пшеница, се стори на капитан Лисандри толкова забавна, че с пълно гърло се смееше и се удряше по бедрото. Пътят зави през потока към рехава гора, откъдето се откри гледка към укрепените стени на крепостта. Лисандри, отново вдъхновен, вдигна меч и рязко пришпори кобилата. Нека и животното знае, че в този ден ги е довел безопасно до края на пътя.

Стр. 140

Нека здравето служи на великия бан! Гусларите ще пеят векове в слава на героя, когото са родили босненските планини. Добре дошли при нашите огънове. – Подаръкът на Световид и речта в мекия,

домашно звънлив език, бързо превърна непреклонните пришълци в любезни гости, които на драго сърце предоставиха коне на Будоран.

Отговори му най-възрастният от пратениците. – Бог да благослови вас и вашите синове, че по молба на нашите братя катари пребродихте половината свят. Моето име е Тешимир, духовен водач съм на този заслужаващ уважение грешник, по пътя търся светлина, когато мрак се спуска над душите ни – говореше Тешимир. Подаде на Тешимир документ с печат на бан Нинослав, а на пергамент в знак на достоверност бяха записани имената на пратениците му. Чак след речта на Тешимир пратениците седнаха до огъня, сипаха си вино с вода, просена каша, сирене и оскъдните остатъци от прасенцето, което допреди два дни беше тичало из двора на крепостта. Но водачът пъшкаше на Световид за другарите си, без да се докосне до виното или месото. – Погледни ги! Погледни, за Бога, лошо дело съм извършил. Тези честити хора нито с пример, нито с думи успях да убедя, че блажното житие не е по волята божия. В своята ненаситност дори светата книга биха целували с мазна уста.

Стр. 166 – 167

Повече от утехата на любознателността Угос жадуваше разговор с мълчалив приятел.

- Ах, Уц, ние Трочани нямаме приятели в Чивидад. Не помниш ли как ме гледаше Лисандри първите дни по пътя? Сякаш ние ходим да им грабим земята, или да им крадем животните. Уц, мразят ни, защото ги е страх до смърт от нашите богове. Тях не можеш ги подкупи с църкви, дето повече от уважение към Господа приличат по високомерие на своите градители и тяхната любов към парите. Нашите богове не се вслушват в изповедите на убийците и разбойниците, не чуват доносите на свадливите жени и не знаят за помилване на измамниците богаташи. В Чивидад човек се усеща немощен, гол и бос, ако наред страшна буря се окаже в нашите гори. Не може да помоли за помощ бройните талисмани, които си е купил на панаира и ги има навързани около кръста си. За сребърните пфенинги не се притеснява, те ще намерят някак пътя към Трочани. Ако беше поверил кесията си на вестносеца, когато се е връщал в долината, до вечерта щеше да лежи в храсталака с прерязано гърло. Естествено, ние трочани имаме между зъбите си по-скоро просо и сирене, отколкото сребърници.

На Угос му олекна. Приятелят вече не беше обвинен в студения дъх, който го обхвана при смъртта на Будоран.

Стр. 194 – 195

- Разбира се, скъпа, какво по-лошо може да се случи на реколтата, от това гроздето да е презряло? Затова Сент-Емилион никой не го е приемал насериозно, и никой не е внимавал за този вълшебен каберне фран. Къде е най-лесно да скриеш най-хубавото вино, ако не сред неудачници?!

- Мен ако питаш, в това се крие твоята ужасяваща гениалност!

На Пиерет вече леко ѝ личеше третата чашка „вълшебен каберне фран“.

- Прочела си великия доктор Адониус Леви. В толкова голяма сделка би подценил противника!

- Противничките!

- Противничките! И би бълнувал от въодушевление над виното. Най-хубавото на света.

- Как да не полудее, ако е опитал най-хубавото вино в християнския свят?!

Пиерет и Шантал избухнаха в смях.

- Ще пукна от смях, жено! Как само се надуваше. Ако човекът не беше толкова арогантен, щеше да се смили над мен със сигурност! Накрая беше много огорчен и дълбоко засегнат, защото ти се усъмни, че виното е от нашите лозя наистина най-хубавото в целия свят.

Отново се закикотиха. Пиерет сипа и на двете от фалшивия каберне фран.